Down en dementie *in beeld*

een lespakket
met korte films en lesbrieven

Het pakket is bestemd voor zorgverleners, naasten en opleiders die daar aandacht aan willen besteden. Je kan het hele pakket gratis gebruiken.

Het lespakket Down en dementie gaat over dementie bij iemand met het downsyndroom. Het pakket telt tien casussen met elk een korte film en een lesbrief. Iedere film toont een of twee symptomen die kenmerkend zijn voor dementie.

De naam van het pakket Down en dementie is niet toevallig. De kans dat iemand met het downsyndroom alzheimer-dementie krijgt is bijna 80%.

Lesbrief bij **Nee, ik doe niet mee!**

Veranderend gedrag

De film in het kort

Woonsituatie 1 Anne woont zelfstandig, samen met haar partner Jean Paul
Anne (55 jaar) maakt twee borden met een groentesalade klaar, voor Jean Paul en voor zichzelf. Ze zet de borden op tafel en ze beginnen te eten.
Daarna zitten ze samen TV te kijken, een spannende politieserie! Ze leven allebei volop mee.

Woonsituatie 2a Anne, duidelijk ouder en met dementie, woont in een groep
Drie huisgenoten zitten op de bank naar de TV te kijken.
Anne (61 jaar) zit aan een bureautje met haar rug naar hen toe. Ze pakt een agenda en leest een stukje. Dan doet ze de agenda weg en kijkt zoekend voor zich uit.

Woonsituatie 2b Anne, duidelijk ouder en met gevorderde dementie, woont in een groep
Drie huisgenoten zitten op de bank TV te kijken. Ze lachen en reageren op de beelden.
Anne (62 jaar) zit in de verte stilletjes aan de eettafel. Ze kijkt glazig voor zich uit.

*Alle beelden zijn **uit het leven gegrepen.***

Thema

Het thema van deze lesbrief is apathie.
Apathie is een verzamelnaam voor het verlies aan interesse, motivatie en energie dat merkbaar is bij het grootste deel van de mensen met het downsyndroom en dementie. Het wordt wel een vroegsignaal genoemd van dementie, een van de eerste veranderingen.

De casus ‘Ik ben Anne’ gaat in op haar levensverhaal en hoe de dementie begon (de weg kwijt). Hij geeft ook context aan de andere casussen, daarom is het raadzaam de film **Ik ben Anne** steeds opnieuw te bekijken.

Algemene vragen

1. Wat zie je en wat valt je daarbij op?
2. Wat kan er aan de hand zijn?
3. Wat valt je op aan de fysieke omgeving?
4. Welke interactie zie je met de anderen?
5. Hoe kan je Anne helpen?

Verdiepingsvragen

1. Wat vind jij lastig als je een situatie meemaakt zoals die bij Anne in de woongroep?
2. Zou je in deze situatie kiezen voor activeren of meebewegen?
3. Welke twijfels zou je hebben?
4. Wat vinden Anne's groepsgenoten ervan dat ze niet meekijkt naar de TV? Hoe kan je aan ze uitleggen waarom zij niet meedoet?
5. Hoe kan je uitleggen waarom je op een bepaalde manier reageert op apathie?

Je kunt op verschillende manieren reageren op de apathie van een persoon met dementie. Het is lastig een balans te vinden in het dagelijks leven van een persoon met dementie, tussen genoeg prikkels en té veel prikkels. Soms zijn we daarbij (te) sterk gericht op ontwikkeling. Maar het is belangrijk om steeds meer rekening te houden met de beleving van de persoon met dementie.

Wat wel werkt of juist niet, is steeds weer anders en voor een deel onvoorspelbaar. De oplossing moet altijd bij jou als zorgverlener of mantelzorger liggen. Je komt steeds voor vragen te staan, vaak met ethische kanten.

Meer weten over omgaan met prikkels? In de **Wegwijzer verstandelijke beperking en dementie** vind je 100 praktijkvragen en antwoorden. Zo staat er op pagina 254-257 meer informatie over het verwerken van prikkels (overprikkeling en onderprikkeling). Een papieren exemplaar is verkrijgbaar via de reguliere boekhandels.

Stellingen

1. Het is belangrijk iemand met dementie altijd te activeren als hij/zij apathisch lijkt.
2. Je kan het nooit goed doen; elke reactie op de apathie van iemand met dementie levert twijfels op.
3. Als een persoon met dementie apathisch voor zich uit zit te kijken heeft een naaste daar meer 'last' van dan een professional.
4. De TV aanzetten wordt (te) makkelijk gebruikt als een 'activiteit'.
5. Een persoon met dementie heeft het nodig om apathisch voor zich uit te kijken.